

Zelo dobra, nadpovprečna je slika sv. Ignacija (prim. le spodnjo partijo z bolnico!). Oltarja v kapelah fantastičen barok, kipi dekorativni. Vel. oltar raztegnjen, barokiziran zlat oltar.

Janez Nep. je drugega dela z več reminiscencami 17. stol.

stranska oltarja ca. 1730. Še jermenast in mrežast okras. Variacije v ornametiki, osnova pri obeh enaka.

Celoten v is cerkve - 4 kupole plus oktogonalni stolp učinkuje kar fantastično orientavno.

Cevc, Zap. XX. str. 14, - 30. X. 1950.

Ekspozitura, posvečena sv. Jakobu. Sedaj filiala, nekoč božja pet. Orientacija pravilna. Cerkev leži na rahli vzpetini nad ceste ter vadije do nje dveje stopnice.

Literatura in viri: Ing. Orežen: Bistum und Diözese Lavant II. Dekanat Oberburg Marburg 1877. Avg. Stegenšek: Dekanija Gornjegrajska, Maribor 1905. Slika v Gornjem gradu iz ca 1650.

Cerkev sestavljajo: belj šireka kot dolga pravekotna ladja, nekoliko ožje kvadratne križišče, kvadraten prezbitarij s posnetima oglema, nekoliko manjši kvadratni kapeli s posnetima oglema, v ketu med prezbitarijem in severno kapelo nameščena pritlična zakristija ter v os fasade postavljeni zvenik, ki je nad cerkvene strehe oktogonalnega tlorisa. Gradnja je kamenitna, ometana; streha ladje je sedlasta, opečna; prezbitarija in obeh kapel kupolasta z laternami in zvenastimi strešicami, opečna; zakristije pultasta, opečna; zvenikova

zvenaste laternasta, spečna.

Zunanjščina: Ladje in obe kapeli obteka širok bazament, prezbitorij in zakrist je pa pristrešen talni zidec. Vse zunanjščine členije pilastri, zaključuje pa profiliran venčni zidec. Na zahodni fasadi vedijo v cerkev dvojna vrata na vsaki strani zvonika, ki je oktagonalen ter ima zvenovnici 4 polkrožne zaključene lince. Okna so pravokotna ter opremljena z baročno kovano mrežo. Večina njih še ima stare sataste stekle. V zakristiji vedijo pravokotna kamnita vrata s posnetimi ogli. Poleg njih je izliv gotške piskine.

Notranjščina: Cerkveni tlak je črne-bel, cementen. Pevska empora je zidana ter počiva na 2 slepih in 3 kapastih ebkih. Stene členije pilastri, ladje pokriva banja, obe kapeli in prezbitorij kupole z laternami, križišče pa ima izdelane pendantive, toda namesto kupole le z lesom pokrite krožne edprtine. Očitna je tu nedodelanost, iz katerega razloga, ni znano. Stolp počiva na ladji na 2 nočnih slepih, ki sta samo ostanka prvotne fasadne stene. Razen svedenja cerkev precej naliči na sv. Frančiška v Straži, po katerega vzoru je bila adaptirana.

Oprava: Glavni altar je prepresto baročno dele iz ca 1731. Njegov nastavek se dviga na visokih, podvojenih bazah ter ga sestavljajo osrednja dolbina, dva zavita stebra ter stranski ploščati dolbini. Nad ogredjem se dviga enake komponirana atika. Stavbene in kiparske dele je obrtne vrednosti. Pločevinasti svečniki so še originalni.

Stranska altarja sta zelo kvalitetna primera skrajno vihrave baročne skulpture. Za altarne mize se dviga med 2 pilastroma altarna slika. Pred pilastroma stojita na tleh poleg samega altarja 2 baročna stebra, ki sta vrhunec dekorativnega rezbarstva v tej okolici. Njuna podstavka sta v prerezu štirioglata zasukana za 45 stopinj ter sestavljena iz plošč, svitkov in žlebov ter sta

dvakrat višja kot menza. Na njih stojita na bazah enake postavljena štiri-eglati stebriča, ki sta v spodnjem delu terbušata, v zgornjem pa vitka ter se razcepita na 4 stebila, ki se pod krilnim ploščama zavijeta v polže tvoreč take fantastične kapitole. Enake subjektivne je egredje, ki je nad srednje delbine pretrgane. Najprej je poleg slike vzbočeno, potem parkrat nalomljeno in nad stbrena koskavne usločena. Leži poševno take spraznjenja je spredaj višje ter poleg tega še predzno zavihnjeno, kar vzbuja videz veličine in impenia. Enake razgiban je tudi atika, katere zaključuje polkrožno usločeno egredje. Oba altarja, posvečena Janezu Nepomuku in Ignaciju Lojskemu sta enaka, imata pa seveda različne slike.

Pri altarju sv. Janeza Nepomuka vidimo na vrhu kip Jožefa, na atiki slike 2 angelov., ki nesita v odprtem relikviariju neiztrehnjeni jezik Janža Nepomuka. Ob straneh glavne slike stojita kipa Janeza Zlateusta in Janeza Mileščinarja. Glavna slika Janeza Nepomuka je ca 3 m visoka in 147 cm širaka. Svetnik kleči na oblakih, obrnjen proti nam in nosi keraste obleke, črn talar, ozkorekave kerne srajce in obravnice iz črne kožuhevine. Gleda na križ. Ob starnih sta angela z belim in rdečim nageljen. Poleg desnega svetnikovega kolena je vidna odprta knjiga z napisom.: ALBUM VITAE - FAMA PERENIS. Vrh knjige je biret. Ob levem spodnjem robu je uprizerjena Janeževa smrt. Na mestovem robu se je podpisal slikar: VENETCIA T. Q. FECIT. Oltarjev tabernakelj je manjši. Na menzi se nahajajo 4 svečnike iz 18. stol. ter 2 relikviarija sestavljena iz akanta in istega časa. Oltar je četrtine 18. stol.

Pri Ignacijevem altarju je vrh atike kip MB, spredaj je slika sv. Trojice in ob straneh naslovne pedobe kipa Frančiška Ksaverija in Frančiška Berg je. Glavna slika kaže Ignacijeva zamaknjenje. Visoka je ca 3m, širaka pa 145 cm. Svetnik kleči na oblaku, obrnjen proti levi in z razpetimi rokami, nazaj položena glava in lahna odprtimi usti gleda v prikazen. Na oblakih je prišla DM. Z levice obhaja dete, z desnice pa kaže na ime Jezuseve v sončnem sijaju, katerega primasata 2 angelčka in ga držita svetniku naproti. Svetnik ima na prsih pedobice ZMB in rožni venec ob pasu. Deset drugih angelov je še okoli Marije in Ignaci-

-ja. Največji za svetnikovim hrbtom drži odprto knjigo z reko: OMNIA AD MAI-
OREM D I GLORIAM. Pred svetnikom vihti angelček žareče bliske v rekah, ki švi-
gaje na zemlje in se omamile mladega meža v črni opravi, klebuku in z belim
evratnikom. Od strahu mu je padla knjiga iz rek. Poleg njega je rjava-zelen
obraz (smrt?). Večji je prizor v ospredju slike, kjer se vidi v levo ketu postelj
z mlade žene z razpuščenimi lasmi in malim otrokom. Obadva upirata oči na stra-
šen prizor. Na tleh je namreč velik in močan mož, oblečen v rdeče dokolenke in
srajco čez pas. Napel sedi, napel leži. Glave in vrčene nazaj, oči izbuljene, jezik
stegnjen med zobmi. Je obsedenec. Iz ust se mu vleče belkast dim, sled, ki jo
je zapustil proti desnemu rebu bežeči zmaj. Slika spominja, posebej v pezi ob-
sedenca na Rubensove slike v antwerpski jezuitski cerkvi iz l. 1620. Slikar je
podpisan na rebu: J. L. KRACKHER F(ecit). Delo je izvrstno v koleritu. Ina žive,
krepke, a dobre ubrane barve. Zelo dober je svetnikov izraz. Tabernakelj je
lep originalen, vsi 4 svečniki so iz 18. stol. Od obeh relikviarijev sta ohranjen
na le spodnja dela.

Ob slaveleku sta oltarčka MB 7 žalosti in Antena Puščavnika. Njihova nastavka
je naslikal Fanteni. Oba nastavka pa imata krasne kanon tablice s po 4 sveč-
niki, ki so rekekejske dele iz 2. pol. 18. stol.

Prižnica delana v baročnih tradicijah, je iz 1. pol. 19. stol.

Orgle so iz dobe okoli 1800. ter jih krasita dva kipa efebov.

Križev pet je delan na mlih tablah. Je o. pl. in dele C. Goetzla iz l. 1826.

Oprema: Za oltarjem Ignacija Lejelskega visi slika Križanega. Je zelo petemnele
dele iz zač. 18. stol.

Poleg oltarja Janeza Nepomuka visi slika "Astigmacija Frančiška Asiškega",
ki je povprečno dele iz konca 18. stol.

V zakristiji se nahaja kamenita piscina s polkrožnim kamenitim lokom, ki je na
rebeh poševno prirezan.

Kadilnica je rekekejska, baročna pa plečevinasta vetrovka z vrezanimi režami.

Na hrbet oltarja Ignacija Lejelskega je pripeta bartevščinska pedesetca, bakro-

-rez, formata 19 x 12.16 cm. Na vrhu je po dolgem v vrstah napis, ki pove nam n bratevščine sv. Jakoba, Ignacija in Nepemuka, ter ustanovno leto 1729. Potem deli plešča navpične na 3 polja. V stranskem polju se berejo pod 4 točkami dolž- nesti udev, v srednjem je v gornjem delu slika 3 zaščitnikov, ki stoje na kva- driranem tlaku, za njimi pa je bogata luč, ki se usipava iz za težkih oblik, ki se se zbrali ob gornjem robu slike, pod slike pa se naštetih bratevščin- ski edpustki.

Zvenik: Je prvotno stal pred fasado ter je v spodnjem delu pravokoten, v zgor- njem pa oktegenalen. Na podstrešju je emetan od vseh strani, kar dokazuje da je prvotno stal preste. Na sliki iz ca 1650. je cerkev še v gotskih oblikah ter ima strešni stelpič. Naš zvenik je torej nastal kasneje, a vendar še v 17. stol. Zvenov nima.

Podstrešje: Ladžina banja, vse tri kupole ter nastavek kupole na križišču se iz kamna, odprtina srednje kupole pa p krita z deskami. Oba podaljška ladje na vsaki strani zvenika sta krita z opečnima ebokoma. Ladja je bila enkrat moč- ne dvignjena, ~~xxxxxxxxxxxx~~ verjetno ob priliki ebokanja.

Resume: Cerkev se prvič omanja l. 1426. Vizitar pravi l. 1631. da je temna ter zahteva, da se poveča prezbitarij ter razširijo okana. Cerkev je bila običaj- nega pedoželskega tipa-gotskega-, verjetno še iz 14. stol. Leta 1650 je imela še ~~xxxxxxxxxx~~ strešni stelpič, torej je sedanji zvenik dobila v 2. pol. 17. stol. Zakristijo je cerkev imela že v srednjem veku, kar dokazuje je: piscima, severni vhodni portal ter portal, ki vodi iz prezbitarija vanje ter ima p- sneta rebeva, ki se zgoraj in spodaj trikotno zaključujeta. Ko se je začela l. 1715. božja pot pri Frančišku na Strazi, je takratni rečiški kaplan Jurij Shnaller uvedel češčenje sv. Ignacija, Nepemuka in Jakoba tudi pri tej cerkvi.

Začela se je božja pet. Shnaller je dal postaviti l. 1722. kapelo sv. Ignacija l. 1723. kapelo sv. Janeza Nepemuka, l. 1731. pa prezbitarij, ki pa je vsaj deloma še ohranil prvotno ostenje. Ob tej priliki je bila obokana tudi ladja, mečno dvignjena ter vanjo vdelana nedodelana kupola, katere mečni nosilci so popolnoma spremenili prvotno pravokotno srednjeveško ladjo. Zakristija je ostala stara, pač pa da se kasneje, verjetno proti koncu 18. stol. podaljšali ladje proti zahodu ter vanjo in zvonikeve nadstropje vdelali pevske emporije. Taka je ostala cerkev do danes.

Okolica: Cerkev obdaja pokopališče z obzidjem.

Cerkvena hiša s kamenitimi okviri je iz 18. stol.

Konservatorske opombe: Cerkev je vredno vzdrževana.

Ostale: Nekelike nad vasjo se nahaja studenec, ki ima tople vode ter nikoli ne zamrzne. Nad izvirkom je globoke brezne s tople in mrzle vode.

Ježe Curk: Zapiski 1958 , Celjska topografija, rkp.